

vel Paganismum se convertunt. L. 1. l. 2. c. de Apostas. & poenis Hæreticorum puniuntur. c. 13. de Hæretic. in 6. & in nostra Hispania de hoc crimine cognoscunt Inquisitores. Gonz. in c. 4. de Apost. n. 6. Dian. in Sum. V. Inquisitores, n. 147. De Apostasia Indorum cognoscunt Episcopi. L. 35. tit. 1. lib. 6. R. Ind. ibi: *Por estár prohibido à los Inquisidores Apostolicos el proceder contra Indios, compete su castigo à los Ordinarios Eclesiasticos, y deben ser obedecidos, y cumplidos sus mandamientos; y contra los Hebreros, que matan con hechizos, y usan de otros malesios, procederan nuestras Justicias Reales.* Apostata à Religione juxta cujusque Religionis statuta puniendi sunt.

Assasinum morte punitur de Jure Civili. L. 39. ff. b. t. de Jure Canonico per Assasinos faciens, vel tantum mandans, aliquem interfici, tanquam ab omnibus distidatus, absque alicujus prolatione incurrit excommunicationem, & depositionem ab officio. c. 1. de Homicid. in 6. in nostra Hispania morte punitur Assasinum. L. 3. tit. 27. p. 7. Et habetur, ut predictio, vel mors secura. *Hispanè: Muerte alevosa, nec remittitur in indulto generali.* L. 6. tit. 25. lib. 8. R. C. Et in L. 10. tit. 23. lib. 8. R. C. dicitur: *Tudo hombre, que matare à otro à traycion, ó aleva, arrastrenlo por ello, y enforquenlo; y todo lo del trayador hayalo el Rey, y la otra mitad sus herederos.*

Blasphemia, si hæreticalis est, ad Inquisitores spectat in nostra Hispania privative, & punitur poena tremitum, & lingua horum ligno comprimitur. *Hispanè: Moradaza. Roxas de Hæret. p. 2. n. 17. Dian. in Sum. V. Inquisitores, n. 151.* Si non est hæreticalis est mixti fori. C. fin. de Maledic. & ferè arbitrarie punitur pro gravitate blasphemiae, & personarum. *Aceved. in L. 3. tit. 1. lib. 1. R. C. num. 7. Quamvis in L. 5. tit. 2. p. 7. & in L. 1. c. seq. tit. 4. lib. 8. R. C. poenæ certæ sint statutæ, hodie blasphemii flagellantur, & eorum lingua (non figitur clavo ut dicit L. 5. tit. 4. lib. 8. R. C.) sed ligno premitur, & aliquando ad tremites mittuntur.* L. fin. t. 4. lib. 8. R. C. Clerici poena depositionis plectuntur. *Gonzal. in C. fin. de Maledic. n. fin.*

344 Calumniator, qui falsa crimina alteri objicit, si succumbat, punitur eadem poena, qua erat puniendus accusatus: quæ dicitur poena Talionis. C. Ca-

lumniator 2. q. 3. l. 26. tit. 1. p. 7. Sed hodie in expensas, & arbitrio Judicis condemnatur. L. 3. ff. ad S. C. Turpilian. ibi: *In privatis, & extraordinariis criminibus omnes calumpniosi extra ordinem pro qualitate admittuntur plectuntur.* Gregor. l. op. in L. 13. tit. 9. p. 4. V. A poena de Talion. Cancellator Scripturæ poena falsi punitur L. 1. tit. 7. p. 7. Vide *Falsum.*

Carceris effractor Jure Civili poena mortis plectitur. L. 1. ff. de Effractoribus. In nostra Hispania reus fugiens à carcere habetur pro confesso, & arbitrarie punitur. L. 13. tit. 29. p. 7. ibi: *(à semeja, que se dan por fechores de los yeros de que eran acusados, por que ante que los juzguen se acuerdan asi en uno en fur: è aun demàs de esto, debeles el J. d. gador dar alguna pena por ende segun su alvedario.* Et in L. 7. tit. 26. lib. 8. R. C. punitur multa 600. marapetiorum. Si verò alius per violentiam à carcere extrahat aliquem reum ea poena, qua ipse capius puniendus erat, ipse effractor punitur. L. 14. tit. 29. p. 7. *Aceved. in L. 2. tit. 18. lib. 8. R. C. ex n. 170. Hecia in Curia, p. 3. §. 11. n. 13. qui à carcere fugit, ut se coram superiore sistat, non habetur tamquam effractor, imò est, verè fugisset, sed postea se presenter, & restituat carceri, purgat fugæ delictum.* *Aceved. in L. 7. tit. 26. lib. 8. R. C. Hecia in Cur. p. 3. §. 11. n. 13.*

Carceris privati auctor, & custos poena mortis punitur. L. 1. c. de Privat. Carcer. ibid. L. 15. tit. 29. p. 7. ibi: *E otro de aqui adelante ficiera Carcel por su autoridad, ó cepto, ó cadena sin mandado del Rey, è metiessè omes en prison en ella, mandamos que muera por ello.* L. 5. tit. 23. lib. 4. R. C. Et hoc crimen sola captura committitur, nec est necesse reum in carcerem includere, nec habere animum jurisdictionem usurpandi. *Gregor. Lop. & Aceved. in dist. Leg.*

Castigatio immoderata in servos, filios, vel alios, quos emendare, & corrigere licet. L. 1. c. de Emendat. servor. L. 1. c. de Emendat. propinq. l. 9. tit. 1. p. 3. l. 6. tit. 21. p. 4. arbitrarie punitur. *Mench. de Arbitr. cas. 364.*

Castrans se ipsum sit irregularis. c. 4. D. 55. l. 25. tit. 6. p. 1. & poena mortis, ut homicida plectitur; arg. c. 4. D. 55. *Gregor. Lopez in L. 25. tit. 6. p. 1. V. De su grado, sicut decium est de illo, qui puerum, vel hominem liberum castraverit.* L. 1. c. de Eunuch. etiam Chirurgus, qui hoc faciat, nisi forte sit causa in-

ineviabilis medicina. L. 13. tit. 8. p. 7. Et ut notat *Gregor. Lop. ibid.* eodem modo punitur, si ve volens, si ve invitus, quis castratur: quin & ipse, qui paritur se castrari punitur. Nec in foro conscientie licet pueros, etiam consentientes, castrare, ut Ecclesijs suæ vocis suavitate deserviant, quia nullus est dominus suorum membrorum. *ita Lugo, Diaz, Prapost. Bonacin. Salam. & late Veracill. tit. 14. q. 197.* quamvis contrarium tenent *Salon. Sayr. Tambur. & alij*, quibus consuetudo suffragatur. Nec pro servanda castitate potest quis se castrare: quia præterquamquod, non vivatur hoc modo tentationes juxta plures; castitas non ferro, sed fervore spiritus, & Dei gratia servari oportet, ac proinde qui se castraret, ad sedandas tentationes peccaret mortaliter. Ut ait *Potestas, tom. 1. p. 2. n. 2073.*

Circulatores, qui scilicet proponunt aut circumferunt serpentes, aut alia animalia, si damnum eorum causa, vel ob eorum metum fiat, poena arbitraria puniuntur. L. 11. ff. de Extraord. crimin.

Coitus, & adulterium servi cum domina morte utriusque plectitur. Domina enim capite punitur, servus autem comburitur. L. 1. c. de Mulier. qua propr. serv. De jure tamen Hispano, & mulier comburitur. L. 15. tit. 17. p. 7. Eadem poena ignis punitur servus alienus, qui coierit cum virgine, vidua honesta, vel moniali. L. 2. tit. 19. p. 7. Si maurus coeat cum christiana virgine, vel vidua poena mortis ipse punitur, mulier verò pro prima vice plectitur confiscatione medietatis bonorum, pro secunda bona omnia confiscantur, si filij non extent: si tamen extent ipsis debentur, & ipsa morte punitur. Si cum nupta coeat, ipse morte punitur, & ipsa arbitrio mariti absolvenda, vel punienda, etiam morte ignis, relinquuntur. L. 10. tit. 25. p. 7. Coitus custodis cum incarceratione arbitrarie punitur. *Gom. in L. 80. Taur. n. 25.* Coitus Tutoris cum ejus pupilla punitur confiscatione omnium bonorum Tutoris, si descendantibus, vel ascendentibus usque ad 3. gradum careat. Et ipse insuper in perpetuum exilium mittitur. L. 16. tit. 17. p. 7. *Gom. in L. 80. Taur. num. 24.* Si coeat famulus, aut serviens cum domina sua, vel aliqua consanguinea, vel affine domini ipse poena mortis simpliciter punitur. L. 6. tit. 20. lib. 8. R. C. abrogata morte ignis. L. 2. tit. 19. p. 7. Et ipsa traditur domino domus punienda poena

mortis, vel qualibet alia pro suo arbitrio. L. 6. tit. 20. lib. 8. R. C. Si famulus cum famula coeat, uterque publice flagellatur centum flagellis. Coitus vasalli cum domina uxore domini feudi, vel filia, nepte, sorore, aut nuri ejus feudi amissione, præter alias poenas, punitur. *Mench. de Arbitr. cas. 267.* Coitus cum moniali, si accedat violentia, vel raptus morte punitur, & medietas bonorum hoc delictum, committentis fit co applicatur. L. 2. tit. 19. p. 7. & ibid. *Gregor. Lopez. L. 3. tit. 20. p. 7. & ibid. Gregor. Lop. V. O yaciendo. L. 7. tit. 20. lib. 8. R. C. & ibid. Aceved. ex n. 57.*

Concubinatus (licet olim fuisset impunitus tit. 4. p. 4. ubi agitur de concubinis) varie punitur pro varietate circumstantiarum. L. 1. & per tot. tit. 19. lib. 8. R. C. Hæ concubina Hispanè dicitur *Barraganas.* L. 1. tit. 14. p. 4. ibi: *El tomò este nome de dos palabras: de barra, que es de Arabigo, que quiere tanto decir, como fuera; è gana, que es de Ladino, que es por ganancia. E estas dos palabras ayuntadas quieren tanto decir, como ganancia, que es fecha fuera de mandamiento de Eglefia, è por ende los que nacen de tales mugeres, son llamados hijos de ganancia.*

Confessionis Sacramentalis revelator, olim perpetuè peregrinationis poena plectebatur. c. 2. de Poenit. D. 6. ibi: *Nam si hoc fecerit, deponatur, & omnibus diebus vita suæ ignominiosius peregrinando pergat.* Hodie in Monasterium si ve carcerem detruditur. c. 12. de Poenit. & remis.

345 Decoctores, id est, campfores, si ve bancarij, qui fugiunt, & bona abscondunt, ut creditores, ad pacta iniqua compellant, tanquam publici latrones, & grassatores puniuntur: neque extunc uti valent Mercatorum, nec campforum officio; quod si utantur, confiscantur omnia illorum bona; nec item extunc valent pacta conventiones, remissiones, vel transactiones factæ ab ipsis cum suis creditoribus, vel etiam alijs personis in creditorum præjudicium. L. 2. tit. 19. lib. 5. R. C.

Depopulatores, seu populatores agrorum. *Hispanè: Los que talan los campos, ut incendiarij puniuntur.*

Diffamatores, qui de aliquo dicunt, aliquid commississe crimen, vel habere aliquam maculam servitutis, ignominia, vel ignobilitatis, coguntur in judicio illud crimen proponere intra terminum

334
atignandum à Judice: alias ipsis sub
pena arbitraria perpetuum imponitur
silentium. *L. Diffamari, 5. C. de Ingeniis
manum. L. 46. tit. 2. p. 3.*

Directarii fures sunt, qui in aliena
cenacula se dirigunt furandi animo. *L. 7.
ff. de Extrarad. crimin.*

Dormiens, qui consuetudinem ha-
bebat surgendi cum armis, ad percucien-
dum, dum dormisset, & alios qui ibi
erant non admonuit de tali consuetudi-
ne, si aliquem occidat, per quinquen-
nium mittitur in exilium. *L. 5. tit. 8. p. 7.*

Duellum, licet olim permittum. Hodie
omni jure prohibitum est sub varijs
poenis. *c. 22. 2. q. 5. c. 1. c. 2. de Cleric.
pugnant. in duell. Trid. sess. 25. de Reform.
cap. 19. L. 10. tit. 8. lib. 8. R. C. De quo
jam diximus in Titulo de Cleric. pugnant.
in duello. Et à nostro Rege Philippo V.
An. 1716. Severissime fuit prohibitum,
& declaratum delictum infame, ac proinde
illud committentes privantur honori-
bus, & officijs, quæ ex Regia concessio-
ne habent, & habitu, & commendis
Ordinum Militarium, alijsque poenis
puniantur.*

346 Ebrietas arbitrariè punitur. *L. 6.
§. Per vinum, ff. de Re Militar. Nec omni-
modo excusat ebrium à delicto in ebrieta-
te committum: attamen poena tem-
peranda est. L. 5. tit. 8. p. 7. & ibid. Greg.
Lop. V. Embriagasse. Aceved. in L. 1. tit. 4.
lib. 8. R. C. n. 4. D. Thom. 2. 2. q. 150.
art. 4.*

Excommunicatus in nostra Hispania
sic punitur. *L. 1. tit. 5. lib. 8. R. C. Que
si estuviere descomulgado por espacio de
treinta dias, que pague en pena seisientos
maravedis; y si estuviere enaurecido en la
dicha excomunion seis meses cumplidos, que
pague en pena seis mil maravedis; y pas-
sados los dichos seis meses, si persistiere
en dicha excomunion, pague cien marave-
dis cada un dia; y demás, que lo echen
fuera de la Villa, à Lugar donde viviere,
porque su participacion es escusada; y si
en el Lugar entrare, que la mitad de sus
bienes sean confiscados para la nuestra Ca-
mara. De Jure Canonico, qui censuris
ligatus obdurato animo in illis per an-
num inforduerit, contra eam tanquam
de hæresi suspectum procedi potest.
*Trid. sess. 25. de Reform. c. 3. & in nos-
tra Hispania procedunt Inquisitores.
Gonz. in c. 13. §. 1. de Hæret. num. 1. &
alij.**

Eximens captum à Judice, vel ejus
Officialibus, cum jurisdictionem Regiam

contemnat, juxta aliquos in crimen læ-
sæ Majestatis incidit. *L. 4. ff. ad Leg.
Jul. Majest.* Sed tunc tantum tale cri-
men committitur, quando reus exem-
ptus erat captus per Judices Regios, &
erat reus criminis læsæ Majestatis: alias,
qui illum à carcere, vel à manibus Mi-
nistrorum, dum ad supplicium ducitur
eximit, punitur eadem poena, qua reus
erat puniendus. *L. 14. tit. 29. p. 7. & Con-
fiscator medietas bonorum ejus, qui
executionem sententia in auctoritatem
rei judicatae transacta præter alias poe-
nas in Hispania punitur confiscatione
medietatis bonorum L. 8. tit. 17. lib. 4.
R. C. & cum Lex non distinguit inter
causas civiles, & criminales, nec nos
distinguerè debemus, ac proinde gene-
raliter de omnibus intelligenda est. Ace-
ved. in L. 8. tit. 17. L. 4. R. C. num. fin.
Qui eximit à carcere eum, qui ibi erat
detentus pro debito publico, vel pri-
vato protecto tenetur debitum solvere
perinde, ac si esset fidejussor sic exem-
ti. Si eximat eum, qui neque sit reus
criminis, neque debitor, tunc eximens
poena pecuniaria punitur. *Gregor. Lop. in
L. 14. tit. 29. p. 7. V. Debia recebit.**

Expiliata hæreditatis crimen, quod
est species furti, arbitrariè punitur. *L. 1.
ff. Expiliat. hæred. in nostra Hispania
ultra damni restitutionem, si talis expilia-
tor est nobilis ad tempus relegatur, vel
alia poena arbitrio Judicis punitur. Si est
plebejus ad opera Regis pro certo tem-
pore damnatur. L. 21. tit. 14. p. 7.*
Exponens infantem languidum, &
sanguinolentum, punitur morte si ex-
positus fame pereat. *L. 4. ff. de Liber.
agnosc. L. 3. tit. 23. lib. 4. Fori.* Si non mo-
riatur, arbitrariè exponens punitur: arg.
*L. 1. §. 4. ff. de Liber. agnosce. & si est Pa-
ter patriam potestatem, si est Dominus
dominium amittit. C. un. de Infantib.*

347 Falsi crimen, quod committit
falsitatis litteras Pontificis, vel Principis
Supremi punitur morte. *L. 6. tit. 7.
p. 7. ibi: Pero qualquiera que falsa carta,
ò privilegio, ò Bulla, ò moneda, ò Sello de
Papa, ò de Rey, ò lo ficieren falsar à otro,
debe morir por ello. E si Escribano de al-
gun Consejo ficieren carta falsa, cortente la
mano con que la escribió, è quede enfama-
do para siempre. Falsus testis etiam mor-
te punitur, si erat morti sciendus is,
contra quem deposuit. Et sic in alijs deli-
ctis punitur eadem poena, qua alter
esset puniendus. *L. 4. tit. 17. lib. 8. R. C.
sed in L. 7. tit. 17. lib. 8. R. C. habetur:*
*Que**

335
*Que los testigos falsos, en el caso que se-
gun las Leyes de nuestros Reynos, en las
causas civiles havian de ser condenados à
quitar los dientes, les sea esta pena comu-
tada en verguenza publica, y servicio
de galeras por diez años; y que los dichos
testigos falsos, en las causas criminales,
no siendo caso de muerte, en que se bu-
viesse de executar en el la misma pena,
sean condenados en verguenza publica, y
perpetuamente à galeras; lo qual se entien-
da, y estienda à las personas, que indu-
xeren à los dichos testigos falsos, siendo de
calidad, que puedan ser condenados al di-
cho servicio de galeras. Qui falsat litteras
Regias, ultra poenam mortis, amittit
medietatem bonorum, qua fisco appli-
cantur. L. 3. tit. 17. lib. 8. R. C. Etiam
amittit medietatem bonorum, qua fisco
adducitur, qui monetam falsat, vel
præcipit, vel consilium, quod falsetur.
*L. 5. tit. 17. lib. 8. R. C. Et poena ignis
imponitur. L. 2. C. de Falsa monet. Acev.
in L. 5. tit. 17. lib. 8. R. C. Ubi late agit
de modis falsandi monetam. Alia plu-
res falsitates committuntur, qua diver-
sis pariter puniuntur poenis, vel exilijs,
vel confiscationis bonorum, & sæpe ar-
bitrariè plectuntur. De quibus agit
in tit. de Crimine Falsi. & in tot. tit. 7.
p. 7. tit. 17. lib. 5. R. C. tit. 17. lib. 8. R. C.
Et ibid. Gregor. Lop. & Aceved. Barbof.
& Gonz.**

Furiosus, si in furore delinquat, nulli
subjacet poena. *L. 14. ff. de Officio Prae-
sid. ibi: Si tibi liquido compertum est
Alium Priscum in eo furore esse, ut con-
tinua mentis alienatione omni intellectu
carcat, nec subest ulla suspicio, matrem
ab eo simulatione dementia, occisam, po-
tes de modo poena ejus dissimulare, cum
satis furore ipso puniatur. Et tamen dili-
genter custodiendus erit, ac si putabis, etiam
vinculo coercendus, quantum iam ad poe-
nam, quam ad tutelam ejus, & securita-
tem proximorum pertinebit. Clem. Si fu-
riosus, de Homicidio. L. 3. tit. 8. p. 7. Gom.
Var. 3. cap. 1. num. 70. Menoch. de Arbitr.
cas. 325.*

Furtum regulariter arbitrariè puni-
tur, prout circumstantiæ suadent: ita ut
licet in nostra Hispania pro primo, &
secundo furto non imponatur poena mor-
tis, & pro tertio imponenda sit, potest
accidere, ut pro primo debeat mortis
poena imponi, ut publicis latronibus, &
pyratis imponi debet. *L. 18. tit. 14. p. 7.
Et aliquando neque pro tertio impona-
tur. Regulariter tamen latrones sustigan-*

tur, & in triduos mittuntur: & sufficie-
ad hanc poenam, quod sint ætatis 17.
annorum. *L. 9. tit. 11. lib. 8. R. C. Teste
to se estienda, y estienda à los Encubridores,
y Receptadores, y participes en los bur-
tos, para que en estos aya lugar la misma
pena, y en la misma forma, que de suso
esta declarado en los Ladrones. Aceved. in
L. 7. tit. 11. lib. 8. R. C. ex in. 77. Vid.
L. 7. tit. 11. lib. 8. R. C. ex in. 77. Vid.
Vers. Peculatus.*

348 Gabellarum fraudatores in nos-
tra Hispania sic puniuntur, si post publi-
cationem conductoris gabellarum, Hispani-
pani: Arrendador, Fiel, ò Cogeador de Alca-
cavalas, eas non solvant venditores, vel
permutatores, elapso quovis die a publi-
catione, eas solvere, & insuper dupli-
care tenentur; & emptores, tenentur in-
tra tres dies à celebrata emptione de ca-
conductorum gabellarum certiore factu-
cere, alias tenentur gabellas cum duplo
solvere. *L. 31. tit. 19. lib. 9. R. C.*

Grassatores, qui famosi latrones, Hispani-
pani: Salteadores, appellantur, qui scilicet
licet, in itineribus publicis furantur poe-
na mortis furcæ puniuntur. *L. 28. §. 10.
& §. 15. ff. h. t. L. 18. tit. 14. p. 7. Et
ibid. Greg. Lop. V. Tuvieste caminos. Un-
de colligit, tunc aggredientem in stratis
causa furandi puniri morte, quando plu-
ries hoc fecit, vel si semel cum homini-
nis occisione. Si tamen semel sine homi-
nicidio ita furtum fecerunt, vel facere
tentarunt ad aliquem actum pervenien-
do, non poena mortis, sed damnatione
in metallum, vel relegatione in Insulam
puniendi sunt, ut habetur in *L. 28. c. 10.
ff. h. t. Aliquando cadavera latronum
in partes dividuntur, Hispani: Hacer quar-
tos, ut in publicis itineribus; ad aliorum
terrorem affigantur. Nec hi latrones gaud-
ent immunitate Ecclesiastica, si ad Eccle-
siam confugiant. *c. 6. 17. q. 4. L. 4. tit. 11.
p. 1. L. 3. tit. 2. lib. 11. R. C.***

349 Habitum alterius gerens, si hoc
in illius contemptum faciat, pro qualitate
injurie punietur. Si fraudis causa,
tanquam falsarius plectitur. *L. 27. §. fin.
ff. ad Leg. Corneli. de Falsi. Si joci causa
arbitrariè punitur; arg. L. 4. C. de Episc.
audient. Mulier utens habitu virili de-
communicatur in *c. 6. D. 30. & Deut.
22. v. 5. dicitur: Non induitur mulier
veste virili, nec vir utetur veste feminea:
abominabilis enim apud Deum est, qui facit
hæc. Attamen ob justam causam hæc
licent, sicut etiam viro Religioso muta-
re habitum Monachalem, in Hispania
Greg. Lop. in L. 3. tit. 12. p. 5. V. Vestis
du-**

duris. In Hispania prohibitum est uti personis, vel larvis, *Hispani: Mascaras, & Caratulas.* Et quidem vilis fulguratur centum flagellis, nobilis per sex menses ejicitur à Civitate: quod si noctu hoc fiat poena duplicatur. *L. fin. tit. 15. lib. 8. R. C.* In festivitatibus, præcipue in die Corporis Christi, hæc permittuntur, quia cessat ratio Legis. *Accevd. ibid. & ita praxis docet.*

Hæresis crimen committentes excommunicatione majori coercentur, privantur omni dignitate, & officio Ecclesiastico, & inhabiles ad alia redduntur: & Curiaæ Saculari traduntur. Quod si illud committens pertinax sit, vivus comburitur: si poeniteat, confiteaturque delictum, & de illo delectat, reconciliatur, præmissa abjuratione de formali, & regulariter damnatur ad carcerem temporalem, vel perpetuum pro circumstantiis, *Hispani: Casa de la Penitencia, & habitu poenitentiali notatur, Hispani: Sambenito.* Si relapsus sit, etiam si poeniteat, morte puniuntur. *c. 4. de Hæret. in 6. L. 6. tit. 6. p. 1.* non tamen vivus comburitur, sed prius strangulatur. *Carena de Offic. Inquisit. p. 3. tit. 13. n. 8.* Bona illius confiscantur, & infamia ipse hæreticus, & ejus descendentes, usque ad secundam generationem, notantur. Ut constat ex tit. de Hæret. in Decr. & 6. tit. 26. p. 7. tit. 3. lib. 8. R. C. Et ibid. *Greg. Lop. & Acevd. Diana in Sum. V. Hæreticorum poena.* Et in L. 3. tit. 3. lib. 8. R. C. dicitur: Mandamos, que los reconciliados por el delito de la heregia, y apostasia, ni los hijos, y nietos de quemados, y condenados por el dicho delito hasta la segunda generacion por linea masculina, y hasta la primera por linea femenina, no puedan ser, ni sean del nuestro Consejo, ni Oidores de las Audiencias, ni Secretarios, ni Alcaldes, ni Alguaciles: ni tener otro oficio publico, ni Real en nuestra Casa, y Corte, &c. Indi verò, si in hæresim incidunt, puniuntur ab Ordinarijs Ecclesiasticis, non verò ab Inquisitoribus. *L. 35. tit. 1. lib. 6. R. Ind.*

Homicidium voluntarium, etiam simplex, morte punitur: & hæc pro circumstantiis aggravatur. *Exod. 21. Matth. 26. v. 52. c. 1. de Homicid. L. 1. & per tot. ff. ad Leg. Cornel. de Sicarijs. L. 2. & per tot. tit. 8. p. 7. tot. tit. 23. lib. 8. R. C. DD. in prædict. locis.*

350 Immunitatis Ecclesiasticæ violatores, qui extrahunt confugientes ad Ecclesiam, de Jure Canonico excommu-

niantur. *c. 20. c. 21. 17. q. 4. Trid. sess. 25. de Ref. cap. 20. L. 4. tit. 11. p. 1. Et arbitrariè de Jure Hispano puniuntur; arg. L. 4. tit. 2. lib. 1. R. C. ibi: T mandamos à las Justicias, que escarmienten, y bagan justicia en los que lo contrario bicieren, segun la calidad del delito; que cometieren.*

Incendiarij de Jure Canonico excommunicantur. *c. 32. 23. q. 8. Ubi Text. Incendiariorum malitiam pessimam, depopulatricem, & horrendam appellat. Et privantur immunitate Ecclesiastica. c. 6. de Immunit. Eccles. L. 3. tit. 2. lib. 1. R. C. Et poena mortis puniuntur. L. 28. §. 12. ff. b. t. L. 9. tit. 10. p. 7. L. 6. tit. 12. lib. 8. R. C. quod si quis ignem apponat, ut alterum occidat, etiam efficitur mortis non secuto, ultra poenam corporalem, dimidia pars bonorum ejus applicatur fisco. L. 8. tit. 26. lib. 8. R. C.*

Incestus poena adulterij punitur. *L. fin. tit. 18. p. 7.* ac proinde sic delinquentes arbitrio mariti puniendi relinquuntur. *L. 1. tit. 20. lib. 8. R. C.* Et in super Incestum committens amittit medietatem bonorum, quæ fisco applicatur. *L. 7. tit. 20. lib. 8. R. C.* Incestus tamen in primo gradu, vel etiam si incestus in alio gradu concurrat cum adulterio semper morte, etiam in muliere, punitur. *Greg. Lop. in L. fin. tit. 18. p. 7. V. La muger.* Si colore matrimonij incestus committatur, nobilis in exilium perpetuum mittitur, plebejus, præter exilium perpetuum, publicè fustigatur. *L. fin. tit. 18. p. 7. Acevd. in L. 7. tit. 20. lib. 8. c. n. 100.* ait, hodie poenam incestus quoad poenam mortis esse arbitriam in foro Saculari, sed non super poena confiscationis prædictæ Legis; licet in coitu nefario cum descendente, vel ascendente, attentis circumstantiis, & gravitate negotij, poena gravis est imponenda, sicut gravis est delictum, licet non mortis, ut asserit Cervantes in L. 9. *Taur. n. 44.* nisi circumstantiæ aggravarent.

Injuria regulariter punitur arbitrariè pro varietate circumstantiarum. *L. 20. L. 21. tit. 9. p. 7.* præter illas injurias, quibus certa à jure poena est statuta, ut in L. 2. tit. 10. lib. 8. R. C. ibi: Qualquiera que à otro denostare, y le dixere: gajo, ò sodomético, ò cornudo, ò traydor, ò herege: ò à muger, que tenga marido, puesta, ò otros denuestos semejantes, desdizalo ante el Alcalde, y ante hombres buenos al plazo, que el Alcalde le pusiere, y peche tres-

trescientos sueldos, y por ellos, mil y doscientos maravedis: la mitad para nuestra Camara, y la otra mitad para el querelloso. Nobilis verò sic injuriatus quingentos solidos solvet, & arbitrariè punitur, non tamen tenetur palinodiam decantare. *Accevd. ibidem. n. 253. qui num. 237. notat, decimum esse: quid nomine talium solidorum intelligatur, scilicet, mil y doscientos maravedis.*

Judex pecunia corruptus, olim arbitrariè Lege Julia repetundarum puniebatur. *L. 7. §. fin. ff. ad Leg. Jul. Repetund.* In nostra Hispania Gubernatores, Assistentes, Praetores, Senatores, & alij Judices severe puniuntur, si sic delinquant: nam perjury declarantur, & aliquando officij privantur, & ad alia obtinenda redduntur inhabiles, & duplum accepti reddere debent. Sic de Consiliarijs, & Senatoribus, & alijs Officialibus Audiendarum statuitur in L. 56. tit. 5. lib. 2. R. C. de Gubernatoribus, & alijs Judicibus, sic statuitur in L. 1. tit. 6. lib. 3. R. C. *T quando los proveyeremos de los dichos oficios, aunque esten ausentes, bagan juramento en nuestro Consejo de guardar, y cumplir lo susodicho, à todo su real poder; y que no pedirán, ni llevarán mas salario del que les fuere tassado en la Carta de poder que llevarán, ni consentirán llevar à sus Oficiales mas derechos de los que en el Arancel de aquella Ciudad, ò Villa, ò Provincia, que à su cargo fueren puestos, so pena que lo paguen con las Setenas; aunque digan que no lo supieron, y no recibirán dadas, ni aceptaràn promissa, ni donacion, ellos, ni sus mugeres, ni hijos, de ninguna persona, por à, ni por otro, directo, ni indirecto, durante el tiempo de su oficio, de cuya mano aya de venir à el, y à su provecho, ni reciban mas de su salario, y derechos, que justamente debieren de aver; segun la tabla de su Auditorio, so la dicha pena.*

Judices, Magistratus, Gubernatores, Senatores, & Praesides Provinciarum, nequeunt contrahere matrimonium sine Regis licentia in Provincia eorum jurisdictioni subiecta. *L. 38. L. 57. L. 63. ff. de Rit. Nuptiar. L. 2. tit. 14. p. 4. L. 15. tit. 4. lib. 2. R. C.* Quod specialiter in Indijs prohibetur, non solum ipsis, sed & eorum filijs, & transfereffores officij privantur, non tam per modum poenae, quam per defectum conditionis, sub qua Rex illis officij concedit. *L. 82. tit. 16. lib. 2. R. Ind. Solorzan. Pol. Ind. lib. 3. cap. 9.* Etiam prædicta omnino prohibetur, in

sujs Provincijs negotiari, & precipue in Indijs. *L. 54. tit. 16. lib. 2. R. Ind. ibi: Ordenamos, y mandamos, que los Presidentes, Oidores, Alcaldes del Crimen, y Fiscales, no tengan de ninguna suerte granjerias de ganados mayores, ni menores, ni Estancias, ni Labranzas, ni tratos de mercaderias, ni otras negociaciones, ni labores por sus personas, ni otras interpuestas, ni se sirvan de Indios, de agua, ni yerba, ni leña, ni otros aprovechamientos, ni servicios, directos, ni indirectamente, pena de nuestra merced, y de perdimento de sus oficios, y granjerias que tuviere, y mas mil ducados; y los que contrataren con los dichos por el mismo caso, ayan perdido, y pierdan todos sus bienes. Que prohibito extenditur ad praedictorum uxores, & filios, dum in eorum existunt potestate. *L. 66. tit. 16. L. 2. R. Ind.**

351 Laesa Majestatis crimen, Hispani: Traycion, committitur, quando quis contra Regem, contra Rempublicam, vel Patriam aliquid animo hostili molitur. *L. 1. tit. 18. lib. 8. R. C. ibi: La primera, y la mayor, y la que mas cruelmente debe ser escarmentada, es la que atañe à la persona del Rey; así como si alguno se trabajasse de le matar, ò le hiriese, ò lo prendiese, ò le biciesse deshonra, batiendo tuerto con la Reyna su muger, ò con su bija del Rey, no siendo ella casada, ò se trabajasse por le hacer perder la honra de su Dignidad, que tiene: y otrosí, qualquier que biciere estos yerros susodichos al Infante heredero, caeria en este mismo caso. La segunda, si alguno se pone con los Enemigos para guerrear, ò hacer mal al Rey, ò al Reyno, ò les ayudare de hecho, ò de consejo, ò les embiare carta, ò mandado, porque se aperceiban en alguna cosa contra el Rey en daño de la tierra. &c. L. 1. tit. 2. p. 7. L. 5. ad Legem Juliam Majest. ubi plures alij casus referuntur, quibus hoc crimen committitur: quod quidem morte punitur, & perpetua infamia, quæ in filios, & etiam posteros descendit: domus delinquentis demoliantur nunquam rursus extruende, & aratro in eas inducto sale asperguntur: & omnia ipsius bona confiscantur. *L. 6. tit. 13. p. 2.* Eadem poena puniuntur, non solum opem ferentes, sed qui sciunt prodicionem, & eam non detegant: dos autem, & medietas bonorum, que lucrata sunt constante matrimonio; Hispani: Bienes gananciales uxori reservantur. *L. 10. tit. 9. lib. 5. R. C. Latè Acev. in L. 1. tit. 18. lib. 8. R. C.**

Lamiae, Sagae, & Stryges: Hispani: Bruias, in Hispania publica ignominia, mitra infami imposita, Hispani: Coroza, & alijs poenis pro gravitate delicti, à Tribunali S. Inquisitionis afficiuntur: imò aliquando morte ignis plectuntur, secundum Didac. Perez, Canter. & Aceved. in L. 5. tit. 1. lib. 8. R. C. n. 51.

Lenones, Hispani: Alcubutes, debent à Villa, vel loco in exilium expelli. Si verò sint Lenones propria uxoris morte puniuntur. Idem est, si accepto, vel promisso pretio aliqui sint Lenones foemina Religiosa, aut virginis, vel viduae honestae. L. 2. tit. 22. p. 7. Sed hodie omnino in Hispania est prohibitum sub poena centum flagellorum meretricibus habere Lenones, qui Hispani Rufianes dicuntur. Et ipse Leno pro prima vice publica ignominia obicitur, & in triremes per decennium mittitur: pro secunda centum flagellis publica: fustigantur, & in perpetuum mittitur ad triremes: pro tertia furca suspenditur. L. 4. L. 5. L. 10. tit. 11. lib. 8. R. C. Sed generali consuetudine est abrogata poena mortis pro hoc delicto, & regulariter tales Lenones mitra infami, Hispani: Coroza, publice circumferuntur, fustigantur, & ad triremes mittuntur. Didacus Perez in L. fin. tit. 24. lib. 8. Ordin. Reg. V. Rufianes.

Ludentes ad aleas, ut aleatores puniuntur. De ludis igitur in Jure Civili habetur in Leg. 2. §. 1. ff. de Aleator. Senatus Consultum vetuit in pecuniam ludere: prater quam si quis certet hasta, vel pilo faciendo, vel currendo, saliendo, luctando, pugnando, quod virtutis causa fiat. L. 3. ff. eod. ibi: Quod in convitio vescendi causa puniuntur in eam rem familia ludere permittitur. Omnibus enim licet, etiam Religiosis, aliquo ludo, vel joco moderato, ut ad animi requiem, & delectationem, dummodo in eo exercendo, vel in joco aliquo probi ingenij lumen eluceat, & conveniat persona, temporis, & loco, nihilque turpe, obscenum, flagitiosum, vel petulans fiat, vel dicatur, nec totaliter animi gravitas resolvatur: imò his circumstantijs adhibitis virtus Eutrapelias exercetur. Dicitur quis Eutrapelus à bona conversatione: quia scilicet, bene convertit aliqua dicta, vel facta in solatium. Aristot. Ethic. L. 4. cap. 8. D. Thomas 2. 2. q. 168. art. 2. in corp. Aliqui tamen sunt ludi, qui non exercentur sine infamia aliqua. Hanc equidem incurunt jocolatores, histrio-

nes, buffones, & alij de quibus in L. 2. §. fin. L. 3. L. 4. ff. de his, qui notantur infam. L. 4. tit. 6. p. 7. ibi: Otrosi, los que son juglares, è los remedadores, è los favoreadores de los zabarrones, que publicamente andan por el Pueblo, & cantan, & hacen juegos por precio: esto es, por que se ensiencen ante todos, por aquel precio que les dan. Mas los que tñeren instrumentos por hacer solaz à si mesmos, & por hacer placer à sus amigos, & dar solaz à los Reyes, no serian por ende enfiados, è aun decimos, que son enfiados los que lidian con bestias bravas, por dineros que les dà in. Eijo mismo decimos, que lo son los que lidiasen uno con otro, por precio que les diesen. Pero quando un ome lidiasse con otro sin precio por salvar à si mesmo, & algun su amigo, & con bestia brava, por probar su fuerza, non seria enfiado por ende, ante ganaria prez de hombre valiente, è esforzado. Ibid. Greg. Lopez.

Luxuria plures species sunt. Vid. Adulterium, Coitus, Sodomit.

352. Magi, qui incantamentis mittuntur ad mira facienda. Hodie in nostra Hispania ab Inquisitoribus puniuntur. Vid. Sortilegi.

Maledicus in Deum blasphemus est. Vid. Blasphemia. Si in homines, injuriam committit. Vid. Injuria.

Malefici sunt, qui pacto, & ope Daemonis utuntur ad alij nocendum. Duplex est maleficium, aliud dicitur amatorium, seu philtrum, quod ad amorem, vel odium excitandum adhibetur, Dæmone commovente hominis phantasiam, nihil tamen in voluntatem agente. Aliud dicitur veneficium, quo alicui persona, vel ejus bonis damnum infertur. Vid. Veneficium, pro Indijs vid. L. 35. tit. 1. lib. 6. R. Ind.

Mathematicus, qui nobilissime Mathematicos facultati operam dat laudabilis, & honorandus est: at verò in Tit. Ca. de Malef. & Mathem. non Mathematici, sed Malefici dampnantur, & puniuntur, & quidem tales sunt vaticinatores, qui Mathematicorum liberali nomine adumbrantes suas ineptias proficiuntur, se fata cujusque nosse, & natales siderum observationes. Gothofr. m. 9. Sed hi omnes in nostra Hispania ad S. Inquisitionem spectant. Vid. Sortilegi. Indi tamen hæc perpetrantes in puncto ad fidem spectante; ab Ordinarijs Ecclesiasticis, in alijs à Judice Seculari puniuntur. L. 35. tit. 1. L. 6. R. Ind.

Matrimonium simul cum duabus con-

tra-

trahentes Polygami dicuntur: in Hispania publica ignominia, & confutioni exponuntur, & ad triremes mittuntur per decennium. L. 8. tit. 20. lib. 8. R. C. Sed hodie procedit Inquisitio in casu contrahendi binas nuptias, vel etiam attentandi secundas, vivente prima uxore. Dianna in Summ. V. Inquisitores, num. 166.

Mendicantes validi, qui amore otij nolunt victum, cum possint, sibi proprio labore, & industria quærere, Hispani: Vagamundos, pro prima vice, si majores 20. ann. sint publica ignominia plectuntur, & per quadriennium in triremes mittuntur: pro secunda centum flagellis puniuntur, & in perpetuum ad triremes mittuntur. L. 6. tit. 11. lib. 8. R. C. Et in L. 11. tit. 11. lib. 8. R. C. dicitur. I declaramos ser vagamundos, quanto à la dicha pena, los Egypciatos, y Caldereros Estrangeros, y los pobres mendigantes sanos. At verò senibus, debilibus, & valetudinarijs ubique permittitur habitare, & elemosynam petere. Aceved. in L. 1. tit. 11. lib. 8. R. C. in fin. In Indijs si vagamundi, postquam moniti sint, adhuc in suo otio persistant, debent à Provincia expelli. L. 1. tit. 4. lib. 7. R. Indiar. Egyptiani, Hispani: Gitanos, nullo modo debent permitti in Indijs. L. fin. tit. 4. lib. 7. R. Ind.

Moniale carnaliter cognoscens, si Clericus sit, deponitur ab ordine sacro, & officijs, ac beneficijs omnibus privatur, & in Monasterium ad perpetuam penitentiam agendam traditur. Laicus excommunicatur, & Monialis ad districtius Monasterium virginum ad penitentiam peragendam redigitur. c. 28. 27. q. 1. de Jure Civili vir sic delinquens morte puniuntur. L. 5. C. de Episcop. & Cler. Et de Jure Hispano, si violentia adfit: & insuper mediocritate bonorum, quæ fisco applicantur. L. 7. tit. 20. lib. 8. R. C. si deest violentia, mitius puniuntur. L. 2. tit. 19. L. 3. tit. 20. p. 7. Et ibid. Greg. Lopez, & Acev. L. 7. tit. 2. lib. 8. R. C. ex n. 55.

Monetam fallam cudens, vel adulterans, vel ea utens puniuntur poena falli. Vid. Fallum.

Monopolium exercent, qui contra Legem Juliam de annona faciunt, quod annona carior reddatur: quatenus Mercatores faciunt pactum de re non vendenda, nisi certo pretio, vel quatenus omnes merces alicujus generis sibi emunt alijs auferendo libertatem emendi: quod

Tom. II.

Hispani dicimus: aravezar, & estancari confiscatione omnium bonorum, & perpetuo exilio puniuntur. L. un. C. de Monopol. L. 2. tit. 7. p. 5. ibi: Defendamos, que tales esfradias, è posturas, è cotos non sean pueftos sin sabiduria, è otorgamiento del Rey: è si los pusieren, que non valan. E todos quantos de aqui adelante los pusieren, pierdan todo quanto ovieren, è sea del Rey, è aun demas de esto sean echados de la tierra para siempre. Acev. in L. 1. tit. 14. lib. 5. R. C. n. 14.

353. Nomen suum in alterius detrimentum mutans falli crimen committit. L. 2. tit. 7. p. 7. Si in fraudem alterius non sit, potest quis liberè nomen mutare. L. un. C. de Mutat. nomin. at verò in casu, L. 14. tit. 18. lib. 6. R. C. morte puniuntur mutatio nominis.

Notarius instrumentum falsum faciens committit falli crimen. Vid. Fallum.

Occidens alium homicida est. Vid. Homicidium.

Occidens se ipsum tædio vitæ privatur Ecclesiastica sepultura: secus, si casu mortuus inveniat. c. 12. 23. q. 5. c. 11. de Sepultur. Et in nostra Hispania omnia ejus bona fisco adquiruntur, si hæredes descendentes non habeat. L. 8. tit. 23. lib. 8. R. C. & in flumen cadaver projicitur secundum Perez in L. 2. tit. 13. lib. 8. Ordinam. gloss. 2. Si erit de tentus in carcere pro delicto poena mortis digno, & se occidat, tunc ejus cadaver suspenditur, non alias. Aceved. in L. 8. tit. 23. lib. 8. R. C. n. 3. & 4. & 20.

Occultans latrones, vel aliorum criminum reos eisdem poenis, quibus ipsi rei, subjicitur. L. 1. ff. de Receptorum. L. 1. L. 2. C. de His, qui latrones occult.

354. Parricidium est occidere Patrem, vel Matrem, Avum, vel Aviam, Fratrem, Sororem, Patruem, Matruelem, patruum, avunculum, amitam, consobrinum, consobrinam, uxorem, virum, generum, focrum, vitricum, privignum, privignam, patronum, vel patronam. L. 1. ff. ad L. Pompej. de Parricid. Et in L. 9. ff. eod. poena parricidij more majorum, hæc instituta est, ut parricida virgis sanguineis verberatus, deinde culeo infatur cum cane, gallo gallinaceo, & vipera, & simia. Deinde in mare profundum cum ejus jactetur: hoc ita, si mare proximum sit, alioquin bellis obicitur. §. 6. Inst. de public. judic. Hæc eadem poena in nostra Hispania servatur.

Nv 2

L. 12.

L. 12. tit. 8. p. 7. sed reus prius strangulatur, & ejus cadaver in culco immillum projicitur in mare, vel flumen vicinum. Sed statim sepelendum extrahitur.

Partum lapponens falsum committit. Vid. *Falsum*.

Peculatus crimen species est furti, quod committitur ab eo, qui publicam, vel sacram pecuniam furatur, & poena mortis saltem in nostra Hispania puniuntur. L. 18. tit. 14. p. 7. ibi: Por razon de furto non deben matar: fueras ende, si fuesse ladrón conocido, que manifestamente tuviessse caminos, à que robasse otros en la mar con navios armados, à quien dicen Curfarios, ò si fuesse ladrónes, que huviesse entrado por fuerza en las casas, ò en los lugares de otros para robar, con armas, ò sin armas, ò ladrón que furtaffe de la Eglefia, ò de otro lugar religioso alguna cosa santa, ò sagrada, ò Oficial del Rey, que tuviessse de el algún thesoro en guarda, ò que oviesse de cabbdar sus pechos, ò sus derechos, ò le furtare, ò le encubriere de ello à sabiendas: ò el judgador, que furtaffe los maravedis del Rey, ò de algún Concejo, mientras estuviere en el Oficio. Qualquiera de estos sobredichos, à quien fuere probado, que fizo furto en alguna de estas maneras, debe morir por ende èl, è quantos dieran ayuda, è consjio à tales ladrones para facer el furto, ò los encubriera en sus casas, ò en otros lugares, debem haver aquella misma pena. Ibid. Greg. Lop.

Perjurium promissorium in nostra Hispania omnium bonorum confiscatione puniuntur. L. 1. tit. 17. lib. 8. R. C. & infamia. c. 17. 6. q. 1. & perjurus à testimonio repellitur. c. 54. de Testib. Perjurium assertorium varie puniunt: nam testi falsum dicenti olim quinta pars dentium extraheretur: hodie regulariter ad trirèmes damnatur. L. 7. tit. 17. lib. 8. R. C. Aliquando poenam rationis patitur. L. 83. Taur. L. 4. tit. 17. lib. 8. R. C.

Poenitentia ab Inquisitione puniti debent ab Indijs omnino expelli. L. 19. tit. 19. lib. 1. R. Ind.

Pyrate morte puniuntur. L. 18. tit. 14. p. 7.

Plagiarij, qui hominem liberum, libertum, vel servum alienum dolo malo venderint, aut aliter alienaverint *Legge Fabia*, de plagiarijs, si nobiles fuerint in metallum damnantur, si ignobiles ultimo supplicio subijciuntur. Et eadem poena tenentur, qui hominem liberum scienter emunt. L. 1. & per tot. ff. ad Leg. Fabiam, de plag. L. 22. tit. 14. p. 7.

Prævaricatores eos appellamus (ait L. 212. ff. de V. S.) qui causam adverfarijs suis donant, & ex parte actoris in partem rei concedunt: à variando enim prævaricatores dicti sunt. Prævaricatores etiam dicuntur Advocati, & Procuratores, qui detegunt secreta sui clientuli, & adverfario revelant, & poena extraordinaria puniuntur. L. 1. §. 1. ff. de Prævaricatione de jure Hispano, poena mortis, ut alevoli puniuntur. L. fin. tit. 6. p. 3. Sed hæc Lex, quia nimis rigida non est in usu, sed est temperanda ex L. 9. tit. 6. p. 3. Ubi infamia, & poena arbitraria plectuntur, & officio tales Advocati privantur; ut notant Greg. Lopez, & Doct. Antonius Pichardo.

Proditores. Hispanè: Traydores. *Legge Julia* Majestatis puniuntur. Vid. *Lassa Majestatis crimen*.

355 Redens scripturam, aut monetam falsi crimen committit. Vid. *Falsum*. Rapina species furti est, quando scilicet, quis vi aliquid rapit: & tenetur actione criminali furti; & præterea actione vi bonorum raptorum: quæ intra annum quadrupli, post annum simpli est. Sed in quadruplo inest, & rei persecutio. Pr. Inst. de Vi bonorum raptorum. L. 3. tit. 13. p. 7. L. 1. & seqq. tit. 12. lib. 8. R. C. Si rapina fiat in campo, puniunt prout in L. 3. tit. 13. lib. 8. R. C.

Raptus, quo virgo, vel vidua honesta rapitur, dirimit matrimonium contractum tempore raptus. Trident. sess. 24. de Reform. Matrim. cap. 6. De Jure Civili, & Hispano puniuntur poena mortis, & privatione bonorum. L. 3. tit. 20. p. 7. L. un. C. de Rapt. Virg. que raptæ, si cum ea non contrahatur matrimonium, vel ejus parentibus, si fuerint invitæ, vel Regi, si ipsi consenserunt, applicantur; sed dos uxoris delinquentis, & debita ante sententiam per raptorem contracta debent uxori, & creditoribus dari. L. 3. tit. 20. p. 7. Quod si in eremo committatur hoc delictum, vel illuc raptor cum rapta confugiat morte saggitæ plectitur. Siquidem est crimen, quod dicimus de la Hermandad. L. 2. tit. 18. lib. 8. R. C. Etiam morte puniuntur in Hispania raptus conjugatæ. Et idem est, si religiosa rapiatur. Et tunc bona rapientis Monasterio applicantur. c. 30. 27. q. 1. L. 3. tit. 20. p. 7. Ubi idem disponitur de rapiente suam sponfam, & de auxilium scienter ad prædicta præstante. Rapientis aliam foeminam, præter dictas poenas, arbitrariè puniuntur. L. 3. tit. 20. p. 7. Ubi notat

Gregor. Lop. V. O yaciendo, quod foelus raptus sine copula, vel foela copula violenta sine raptu sufficit ad imponendas prædictas poenas, ibi: Robando alguna ome alguna muger viuda de buena fama, ò virgen, ò casada, ò Religiosa, ò yaciendo con alguna de ellas por fuerza, si le fuere probado en juicio, debe morir por ende.

Receptatores regulariter eadem poena, ac principales, aliquando levius puniuntur. L. 1. ff. de Receptorum. ibi: Pessimum genus est receptorum, sine quibus nemo latere diu potest. Et præcipitur, ut perinde puniantur, atque latrones: in pari causa habendi sunt, quia cum apprehendere latrones possent, pecunia accepta, vel subreptorum parte dimiserunt. L. 18. tit. 14. L. 14. tit. 29. p. 7. L. 4. tit. 18. lib. 8. R. C.

356 Sacrilegium, quod est rei sacra violatio, circa personas, res, vel loca sacra, ut varijs modis committitur, varijs itidem poenis pro varietate casuum, & personarum plectitur, scilicet excommunicatione, depositione, multa, poena corporali, & aliquando capitali. Ex L. 4. tit. 18. p. 1. sed ferè in omnibus arbitrio Judicis statuitur. L. fin. tit. 18. p. 1. & Gregor. Lop. in dist. tit. Ubi jura concordantia asserit.

Saccularij (ait L. 7. ff. de Extraordin. crim.) Qui vitas in sacculo artes exercentes partem subducunt, partem subtrahunt, item, qui directarij appellantur, hoc est, qui in aliena cenacula se dirigunt furandi animo pluiquam fures puniendi sunt, ac proinde, aut ad tempus in opus dantur publicum, aut fustibus castigantur, aut ad tempus relegantur. Et ut notat *Ibid.* Gotofred. Saccularij igitur sunt, qui Magicis artibus pecuniam subducunt, & Synesius meminit eujusdam, qui miro artificio sacculum, in quo erant arci nummi, pro aureis supponebat. L. 8. tit. 16. p. 7. Et *Ibid.* Greg. Lop. Tale delictum committit Mercator, qui in facie læci meliorem mercem ostendit, quasi totus saccus tali sit plenus, cum sit peioris conditionis merces, que latet. Item ille, qui vinum, oleum, & alia hujusmodi tanquam pura vendit, cum sint alijs deterioribus mixta, vel qui vendit annullum deauratum pro puro aurco, vel crystallum, vel vitrium pro lapide pretioso. Hispanè dicuntur teste *Nebrißens.* Ladrones à sacomano. *Idem* Sagas, Lamias, Stryges, Hispanè: Brujas. Vid. *Lamie*.

Sepulchrorum violatores infamiam incurunt. L. 1. ff. de Sepulchro violato, & arbitrariè puniuntur. Et quidem aliquando poena mortis. L. 8. L. 9. L. fin. ff. de Sepulchro viol. ibi: Rei sepulchrorum violatorum, si corpora ipsa extraxerint, vel ossa eruerint, humilioris quidem fortuna summo supplicio afficiuntur, honestiores in Insulam deportantur: alias autem relegantur aut in metallum damnantur. Fide idem habes in L. 12. tit. 9. p. 7. & *Ibid.* Greg. Lop.

Simonia variè pro casuum, & personarum varietate committitur, ac proinde variè puniuntur, vel excommunicatione, vel suspensione, & alijs poenis, de quibus c. 3. c. 4. & *Forè per tot.* 1. q. 1. c. 2. c. 6. c. 11. de Sim. L. 11. & *seqq.* tit. 17. p. 1.

Sodomia, horrendum, & nefandum crimen, sic puniuntur. L. 31. G. ad Leg. Julianam, de Adult. ibi: Cum vir nubis in feminam viris prorècturam quid cupiatur, ubi sexus perdidit locum? Ubi scelus est, id quod non proficit scire? Ubi venus mutatur in alteram formam? Ubi amor quaritur, nec videtur jubemus insurgere Leges, armari jura gladio ultore, vel exquiritis penis subdantur, infames, qui sunt, vel qui furti sunt rei. L. 2. tit. 21. p. 7. Nunc in Hispania comburantur. L. 1. & 2. tit. 21. lib. 8. R. C. ex *Constit.* S. Pij V. Clerici debent tradi brachio Sacculari puniendi, sed non ubique, hæc constitutio usu recepta est. Eisdem poenis plectuntur foeminae hoc delictum perpetrantes. Hujus criminis iuxta Salcedo in *Addit. ad Pract. Crimin. Canon. Diaz, Hevia in Curia Phillip.* p. 3. §. 12. n. 29. non gaudet immunitate Ecclesiastica, sed communis est, eos gaudere. *Farin. de Immunitate in Append.* n. 98.

Sortilegi variè puniuntur, ut diximus in tit. de Sortileg. L. fin. tit. 23. p. 7. ubi tales poena mortis puniuntur. Et confirmatur in L. 6. tit. 3. lib. 8. R. C. ibi: Ninguna persona, de qualquier estado, ò condition que sea, no sean ofendidos de usar de estas maneras de advinanzas; conviene à saber, de agueros de aves, ni de estornudos, ni de palabras, que llaman proverbios, ni de fuertes, ni de hechizos, ni de catar en agua, ni en cristal, ni en espada, ni en espejo, ni en otra cosa lucia, ni hacer hechizos de metal, ni de otra cosa de qualquier advinanza de cabeza de hombre muerto, ni de bestia, ni de palmada de niño, ni de muger virgen, ni de encantamientos, ni de cercos, ni de ligamento de casados, ni cortar la rosa del monte, por que sane la dolencia, que llaman rosa, ni de otras cosas semejantes à estas, por.

por haver salud, ò por haver las cosas temporales que codician, so pena, que seyendole probado por testigos, ò por confesion de los mismos, que los maten por ellos y los que los encubrieren en sus casas ò sabiendas, que sean echados de la tierra por siempre. Sed hodie in nostra Hispania omnia hæc delicta ad S. Inquisitionem spectant, & regulariter pœna arbitraria puniuntur, & idem est quando procedunt Iudex Ecclesiasticus, vel Laicus in casibus, in quibus postunt procedere: ac proinde imponitur cœna ignominie cum mitra infami, vel fustigationis, vel relegationis, vel trimerium, vel detractionis in Monasterium, vel mulctæ pecuniaria, prout circumstantiæ dicent, nisi mors ex talibus maleficijs, vel artibus sit secuta: nam tunc morte mors est vindicanda. *Acced. in l. 5. tit. 1. lib. 8. R. C.*

Stellionatus dicitur quodcumque crimen commissum cum dolo, præcipuè si alio nomine specifico caret. *L. 3. §. 1. ff. de Crim. Stellionat.* ibi: *Stellionatum obijci posse his qui dolo, quid fecerunt, sciendum est: scilicet, si aliud crimen non sit, quod obijciatur: quod enim in privatis iudicijs est de dolo actio, hoc in criminalibus stellionatus persecutio. Ubicumque igitur titulus criminis desit, illic stellionatus obijciemus, maxime autem in his locum habet: si quis fortè rem alij obligatam dissimulata obligatione per calliditatem alij distraxerit, vel permutaverit, vel in solutum dederit: nam ha omnes species stellionatum continent. Sed, & si quis merces supposuerit, vel obligatas auerterit, vel si corruperit, aquè stellionatus reus erit.* *S. 2.* *Pœna autem stellionatus nulla legitima est, cum nec legitimum sit, solent autem ex hoc extra ordinem plecti: dummodo non debeat opus malei hæc pœna in plebeis ingredi, in his autem, qui sunt in aliquo honore positi ad tempus relegati, vel ab ordine mortio remittenda est.* *L. 12. §. seqq. tit. 16. p. 7.* Ubi afferunt varij modi, quibus hoc crimen committitur.

Stuprum est species luxuriæ in virginis illicita defloratione consistens, & Lege Julia de adulterijs coercetur. *L. 6. §. 1. ff. ad Leg. Jul. de Adult. l. 2. tit. 19. p. 7.* Ubi dicitur, quod virginem corruptens dolose, vel qui coit cum honesta vidua, vel Religiosa; si est honorabilis perdit medietatem bonorum Regis Cameræ applicandam, si fuerit vilis, publice flagellatur, & in Infulam condemnatur per quinquennium, & notat *Greg. Lop. ibid. v. Debe perder, in fin.* quod ex-

tra dictam pœnam videtur condemnandus virginis stuprator, & seductor, ut det dotem congruam mulieri stupratae, quantum plus ipse dare debeat, seu datum sit alteri viro ratione deflorationis. De Jure Canonico stuprator teneatur distincte, aut ducere puellam in uxorem, aut eam dotare. *c. 1. c. 2. de Adult. & jam generali consuetudine hæc pœna imponitur in nostra Hispania à Judicibus sæcularibus, & condemnatur stuprator pœnis corporalibus si non contrahat matrimonium: nam si illud celebrat liberatur ab omnibus pœnis in sententia comprehensis. Gonz. in L. 80. *Taur. n. 5. Clar. Vela, Gom. in c. 1. de Adult. n. 6.**

357 Testis falsus falsi crimen committens variè punitur. *Vid. Falsum, & Perjurium.*

Terminorum motores Lege Agraria pro singulis terminis motis quinquaginta aureos in publico dare tenebantur. *L. fin. ff. de Termin. mot. Et in L. 2. ff. eod.* dicitur: quod si splendiores pœnera occupandorum alienorum sinium causa, id fecerunt, possunt in tempus, ut eculque patiatur eas relegari, id est, si juvenior in longius, si senior recessus. Si vero alij negotium gesserint castigari, & ad opus biennio dari: quod si per ignorantium, aut fortuito lapides furati sunt, sufficit eos verberibus decidere. In nostra Hispania mutans sine Judicis autoritate limites dividentes prædia vicina, ultra pœnam quinquaginta solidorum, pro quolibet limite moto perdit jus si quod habebat in ea parte, quam sibi ex mutatione acquirere intendebat: quod si nullum habebat jus, in duplum restituendum damnatur. *L. fin. tit. 14. p. 7. & ibid. Gregor. Lop. V. Cinquentia maravedis.*

358 Vagabundi pro cuiusque Regionis consuetudine puniendi sunt. *Vid. Mendicantes in Indijs, si vagabundi moniti, in suo otio persillant, debent à Provincia expelli. L. 1. tit. 4. lib. 7. R. Ind. Ægyptiani Hispanè: Gitanos, omnino debent ab Indijs expelli. L. fin. tit. 4. lib. 7. R. Ind.*

Venatio aliquibus temporibus, locis, & certis instrumentis prohibetur, licet alias cuilibet permittatur: pœna transgressorum est regularitè pecuniaria, vel brevis exilij, ut in nostra Hispania. *L. 1. & per tot. tit. 8. lib. 7. R. C.* Clericis venatio clamorosa prohibetur: ut diximus in titulo de Clerico Venator.

Yenefici Hispanè: Hæbioeros, nomi-

ne

ne maleficorum continentur in *c. 1. L. de Malefici. & Mathem.* Solent veneno, malis medicamentis, susurris, & incantationibus magicis homines occidere: & tunc pœna mortis plectuntur: nam plus est hominem extinguere veneno, quam occidere gladio. *L. 1. C. de Malef. L. 2. L. 9. tit. 23. p. 7. L. 5. & seqq. tit. 3. lib. 8. R. C. Acced. in L. 5. tit. 1. lib. 8. R. C.* in nostra Hispania ab Inquisitoribus puniuntur. Indi yenefici puniuntur à Judicibus sæcularibus. *L. 35. tit. 1. lib. 6. R. Ind.*

Verberans aliquem injustè irrogat ei gravem injuriam, & arbitrarie punitur. *Vid. Injuria.* Vim armis inferens, ut aliquem desiciat à sua possessione Lege Julia de vi publica deportatione punitur. *L. 10. §. fin. ff. ad Leg. Jul. de Vi publicæ.* quod si vis sine armis fiat moderatur pœna. *L. 8. tit. 10. p. 7. Et hodie arbitraria est hujus delicti pœna. Greg. Lop. in L. 8. tit. 10. p. 7. V. Deserrado.*

Usurarij manifesti, & notorij infamiam incurrant. *L. 4. tit. 6. p. 7. L. fin. tit. 6. lib. 8. R. C.* ibi: *Que el tal usurario, à logrero, queda, y sinque inhabil, è infame perpetuamente.* A Sacre Eucharistiæ Communione arcentur, & Ecclesiastica sepultura privantur. *c. de Usur. & qui illos humanè præsumunt excommunicantur. c. 2. de Usur. in 6.* Quod si Clerici sint j ab officio, & beneficio suspendendi sunt. *c. 7. de Usur.* Usurarium testamenta nulla sunt, nisi satisfaciant, & restituunt usuras, vel de satisfaciendo cautionem præsentent. *c. 2. de Usur. in 6.* Officiales facientes, vel scribentes statuta super usuris solvendis, vel non repetendis, vel non restituendis excommunicantur. *Cl. un. de Usur.* in nostra Hispania usurarij amittunt, quod in mutuum sub usuris dederunt, & mutuario acquiritur, & pro prima vice in tantumdem condemnantur, & pro secunda amittunt medietatem bonorum, & pro tertia omnia bona amittunt. *L. 4. L. 5. tit. 6. lib. 8. R. C.* Sed jam satis de delictis, nec in ipsis immorari licet, sed celeriter ad salutarem poenitentiam transire oportet. *Nec mihi si lingue centum sint, oraque tantum, ferrea vox, omnes scelerum comprehendere formas, omnia pœnarum percurrere nomina, non impio assequi possim.* *Psalm. 137.*

ne maleficorum continentur in *c. 1. L. de Malefici. & Mathem.* Solent veneno, malis medicamentis, susurris, & incantationibus magicis homines occidere: & tunc pœna mortis plectuntur: nam plus est hominem extinguere veneno, quam occidere gladio. *L. 1. C. de Malef. L. 2. L. 9. tit. 23. p. 7. L. 5. & seqq. tit. 3. lib. 8. R. C. Acced. in L. 5. tit. 1. lib. 8. R. C.* in nostra Hispania ab Inquisitoribus puniuntur. Indi yenefici puniuntur à Judicibus sæcularibus. *L. 35. tit. 1. lib. 6. R. Ind.*

De Poenitentis, & remissionibus.

359 PER medium poenitentia peccatorum remissio obtinetur. *Sic D. Leo. in c. 49. de Poenit. D. 1.* *Multiplex misericordia Dei, ita lapsibus subvenit humanis, ut non solum per baptismi gratiam, sed etiam per poenitentia medicinam spes vite reparatæ æternæ, ut qui regenerationis domum violassent, proprio se iudicio condemnantes, ad remissionem criminum pervenirent.* Hoc etiam inter suæ occitatis umbras de suis Dijs loquentes innunt Gentes. *Sic alter Poeta: Sapienter panas, ereptaque luminare reddunt, cum bene peccati poenituisse vident, Poenitentia est & mala præterita plangere, & plangenda iterum non committere, ait D. Ambr. in c. 1. de Poenit. D. 3. & juxta D. August. in c. 4. de Poenit. D. 3. est, quadam dolentis vindicta plangens in se, quod doles commississe. L. 18. tit. 4. p. 1. ibi: *Poenitentia es arreperit se, quæ dedit se de sus peccatis, de manera, que non haya mas voluntad de tornar à ellos.* *D. Thom. in 3. part. q. 85. art. 1. ad 3.* ibi: *Dolor poenitentis est displicentia, seu veprobatio facti præteriti cum intentione removendi sequelam ipsius, scilicet offensam Dei, & reatum pœnae. Et quidem a. accipitur pro virtute poenitentie, quatenus est habitus inclinans ad internam detestationem peccati, quatenus est offensâ Dei eum animo satisfaciendi.* *Deo. D. Thom. in 3. p. q. 85. art. 3. ibi: Poenitentia non habet, quod sit virtus specialis ex hoc solo, quod dolet de malo perpetrato, (ad hoc enim sufficeret caritas) sed ex eo, quod poenitens dolet de peccato commisso in quantum est offensâ Dei cum emendationis proposito. Emendatio autem offensæ contra aliquem commisionem fit per solam cessationem offensæ, sed exigit ut alterius, quadam recompensatio, qua habet locum in offensâ in alterum commisso, sicut, & retributio, nisi, quod recompensatio nisi ex parte ejus, qui offendit (ut potè cum satisfacit) retributio autem est ex parte ejus, in quem est offensâ commissa, quin utrumque est commutatio quedam. Undè manifestum, quod poenitentia, seu emendatio quod est virtus, est pars justitiæ. 2. Sumitur pro Sacramento poenitentie, dum tamen**